

СХВАЛЕНО
Педагогічною радою
Недригайлівського ДНЗ
ясла-садок «Барвінок»
протокол №1
від 31 серпня 2020 року

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач
Недригайлівським ДНЗ
_____В.В.Тименко

Освітня програма
Недригайлівського дошкільного навчального закладу
ясла-садок «Барвінок»
Недригайлівської селищної ради
Недригайлівського району Сумської області
на 2020-2021 навчальний рік

ЗМІСТ

Загальні положення	3
Розділ 1. Особливості організації освітнього процесу	3
Розділ 2. Пріоритетні завдання на навчальний рік, інноваційна експериментальна діяльність	7
Розділ 3. Програмно – методичне забезпечення освітньої діяльності	9
Розділ 4. Інструменти забезпечення якості освіти	11
Розділ 5. Інструменти проведення моніторингу освітнього процесу	12
Розділ 6. Основні показники реалізації освітньої діяльності	12

Загальні положення

Освітня програма діяльності Недригайлівського дошкільного навчального закладу ясла-садок «Барвінок» зорієнтована на цінності та інтереси дитини з урахуванням вікових можливостей, збереженням дитячої субкультури.

Цілі і завдання Освітньої програми дошкільного навчального закладу визначаються відповідно до його Статуту і програм. Заклад прагне задовольнити потреби громадян відповідної території мікрорайону міста в здобутті дошкільної освіти, забезпечити відповідність рівня дошкільної освіти вимогам Базового компонента дошкільної освіти; створювати безпечні та нешкідливі умови розвитку, виховання та навчання дітей, режим роботи, умови для фізичного розвитку та зміцнення здоров'я дітей відповідно до санітарно-гігієнічних вимог та забезпечувати їх дотримання. Освітня програма враховує потреби дитячого контингенту.

Розділ I. Особливості організації освітнього процесу

Назва закладу:

Недригайлівський дошкільний навчальний заклад ясла-садок «Барвінок» Недригайлівської селищної ради Недригайлівського району Сумської області

Нормативно-правове забезпечення діяльності ДНЗ

Програма розроблена відповідно до вимог Законів України «Про освіту», «**Про дошкільну освіту**», «Про забезпечення функціонування української мови як державної», Базового компонента дошкільної освіти (нова редакція) та Концепції Нової української школи.

Освітня діяльність в дошкільному навчальному закладі у 2020/2021 навчальному році буде організована відповідно до:

- Закону України «Про освіту»;
- Закону України «Про дошкільну освіту»;
- Указу Президента України від 13.10.2015 №580/2015 «Про стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки»;
- Базового компоненту дошкільної освіти (нова редакція);
- Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді (затверджено наказом МОН України від 16.06.2015 №641);
- Положення про дошкільний навчальний заклад (затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 20.03.2003 №305);
- Санітарного регламенту для дошкільних навчальних закладів (затверджено наказом Міністерства охорони здоров'я України від 24.03.2016 №234);
- Гранично допустимого навантаження на дитину у дошкільних навчальних закладах різних типів та форм власності (затверджено наказом МОН України від 20.04.2015 №446);

- Листів Міністерства освіти і науки:
- «Організація роботи в дошкільних навчальних закладах у літній період» (від 16.03.2012 №1/9-198), «Про організацію фізкультурно-оздоровчої роботи в дошкільних навчальних закладах у літній період» (від 28.05.2012 №1/9-413);
- «Про розроблення програм для дошкільної освіти» (від 28.02.2013 №1/9-152);
- «Щодо вирішення окремих питань діяльності керівників гуртків дошкільних навчальних закладів» (18.09.2014 №1/9-473);
- «Щодо організації роботи з музичного виховання дітей у дошкільних навчальних закладах» (від 02.09.2016 №1/9-454);
- «Організація фізкультурно-оздоровчої роботи в дошкільних навчальних закладах» (від 02.09.2016 №1/9-456);
- «Про організацію національно-патріотичного виховання у дошкільних навчальних закладах» (від 25.07.2016 №1/9-396);
- «Щодо організації взаємодії закладів дошкільної освіти з батьками вихованців» (від 11.10.2017 №1/9-546);
- «Щодо забезпечення наступності дошкільної та початкової освіти» (від 19.04.2018 №1/9-249);
- «Щодо організації діяльності закладів освіти у 2020/2021 навчальному році» (від 30.07.2020 № 1/9-411);
- «Про переліки навчальної літератури, рекомендованої Міністерством освіти і науки України для використання у закладах освіти у 2020/2021 навчальному році» (від 22.07.2020 № 1/9-394);
- «Щодо організації медико-педагогічного контролю на заняттях з фізкультури в закладах дошкільної освіти» (від 12.12.2019 №1/9-765);
- «Щодо організації діяльності інклюзивних груп у дошкільних навчальних закладах» (від 12.10.2015 №1/9-487);
- «Щодо організації інклюзивного навчання у закладах освіти у 2019/2020 н. р» (від 26.06.2019 № 1/9-409);
- «Щодо комунікації з дітьми дошкільного віку з родин учасників ООСАТО, внутрішньо переміщених осіб та організації взаємодії з їхніми батьками» (від 12.12.2019 №1/9-766);
- «Щодо організації роботи та дотримання вимог з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності у закладах дошкільної освіти» (від 14.02.2019 №1/11-1491).

Пріоритетні напрямки роботи Недригайлівського ДНЗ

Сучасні підходи до організації життя та освітньо - виховної роботи, реалізація принципу особистісно-орієнтованого підходу у роботі з дітьми.

Створення сучасного предметно-розвивального простору, належних умов для фізичного та психологічного здоров'я дітей.

Формування особистості маленького громадянина України, якому притаманні громадянська культура, усвідомлення цінностей, свобод, прав людини та виконання своїх обов'язків.

Інтеграція родинного та суспільного виховання для забезпечення повноцінного розвитку та саморозвитку дітей.

Мова навчання

Мовою освітнього процесу у дошкільному закладі є державна мова.

Тривалість навчального року

Навчальний рік у закладі починається 1 вересня і закінчується 31 травня наступного року, літній оздоровчий період – з 1 червня по 31 серпня. Загальна тривалість канікул, під час яких заняття з вихованцями не проводяться, складає 108 днів:

літні – 66 календарних днів з 01 червня по 31 серпня,
осінні – 5 календарних днів з 02 листопада по 06 листопада,
зимові – 12 календарних днів з 28 грудня по 08 січня,
весняні – 5 календарних днів з 29 березня по 02 квітня.

У період канікул з дітьми проводиться фізкультурно-оздоровча і художньо-продуктивна діяльність.

Мережа груп

У 2020-2021 навчальному році укомплектовано 7 вікових груп

1 група раннього віку – третього року життя

2 групи молодшого віку – четвертого року життя

2 групи середнього віку – п'ятого року життя

2 групи старшого дошкільного віку – шостого року життя.

Режим роботи закладу

У дошкільному навчальному закладі встановлено 5-денний навчальний тиждень.

Заклад працює з 7.30 до 17.30.

Режим роботи чергової групи – з 17.30 – 18.00 .

Форми організації освітнього процесу, види та типи занять

Форми організації освітнього процесу

- організована ігрова діяльність – дидактичні, рухливі, конструкторсько-будівельні ігри, драматизації тощо;
- організована навчально-пізнавальна діяльність - заняття, гурткова, індивідуальна робота, спостереження та екскурсії у природу й соціум, пізнавально-розвивальні бесіди, дидактичні ігри, елементарні досліди й дитяче експериментування у повсякденному житті;
- організована трудова діяльність- індивідуальні і групові трудові доручення, чергування, колективна праця та ін.;
- організована художня діяльність – образотворчі, музичні, художня праця, розваги, свята, гуртки художньо-естетичного циклу, індивідуальна робота та ін.;
- організована комунікативно-мовленнєва діяльність – мовленнєві заняття, бесіди, розмови на особистісні та спільні теми, створення й розв'язання певних ситуацій спілкування, індивідуальна робота у повсякденні, цілеспрямоване залучення дітей до спілкування під час всіх форм організації життєдіяльності;

- організована рухова діяльність - заняття з фізичної культури, музики, хореографічний гурток, різні форми організації дитячої праці, рухливі ігор у повсякденному житті, фізкультурні свята, розваги, походи, ранкова і гімнастика після денного сну, фізкультурні хвилинки, паузи та ін.

- самостійний, вільний тип діяльності

Типи занять

- фронтальні;
- підгрупові;
- індивідуально-підгрупові;
- індивідуальні.

Види занять

- комбіновані;
- ігрові та сюжетно-ігрові;
- домінантні;
- комплексні;
- тематичні;
- бінарні;
- інтегроване.

Орієнтовний тижневий розподіл організованої освітньої діяльності

Орієнтовні види діяльності за освітніми лініями	Орієнтовна кількість занять на тиждень за віковими групами			
	перша молодша (від 2 до 3 років)	друга молодша (від 3 до 4 років)	середня (від 4 до 5 років)	старша (від 5 до 6 (7) років)
Ознайомлення із соціумом	1	2	2	3
Ознайомлення з природним довкіллям	1	1	1	2
Художньо-продуктивна діяльність (музична, образотворча, театральна тощо)	4	4	5	5
Сенсорний розвиток	2	-	-	-
Логіко-математичний розвиток	-	1	1	2
Розвиток мовлення і культура мовленнєвого спілкування	2	3	3	3
Здоров'я та фізичний розвиток*	2	3	3	3
Загальна кількість занять на тиждень	10	11	12	15
Додаткові освітні послуги на вибір батьків	-	-	2	4
Максимальна кількість занять на тиждень	10	11	14	19

Максимально допустиме навчальне навантаження на тиждень на дитину (в астрономічних годинах)**	1,4	3,5	5,3	8,3
---	-----	-----	-----	-----

Реалізація варіативної складової Базового компонента дошкільної освіти

№ з/п	Освітня лінія	Керівник	Група
1	Хореографія	А.В.Прийма	Середні групи №1, №2 Старші групи №1, №2
2	Іноземна мова (англійська)	О.О.Постоєнко	ІІ молодша група

Гурткова робота

№ з/п	Назва гуртка	Керівник
1	«Співаночка»	М.М.Чечоткіна
2	«Веселкові казки»	О.М.Олійник
3	«Футбол»	С.В.Новгородцева

Розділ 2. Пріоритетні завдання на навчальний рік, інноваційна діяльність

Враховуючи аналіз освітньої і методичної роботи у 2019-2020 н.р., досягнення і перспективи розвитку ДНЗ, педагогічний колектив у 2020 – 2021н.р. буде спрямовувати свою діяльність на розв’язання таких пріоритетних завдань:

1. Спрямувати роботу у рамках участі в проєкті «Сприяння освіті» на реалізацію «Концепції вибудови цілісної системи наскрізного впровадження ігрового підходу в освітньому просторі Недригайлівського дошкільного навчального закладу «Навчання через гру»

2. Вдосконалювати роботу по впровадженню сучасної інноваційної LEGO – технології в освітній процес.

3. Продовжити роботу по створенню й підтримці сучасного освітнього простору, сприятливого для гармонійного розвитку особистості дошкільника як гаранту готовності до Нової української школи та реалізації індивідуальних творчих потреб кожної дитини.

4. Активізувати роботу по впровадженню сучасних технологій економічної та екологічної освіти дошкільників, системного підходу до охорони життя та зміцнення здоров’я дітей.

5. Створити умови для надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг дітям з особливими освітніми потребами шляхом здійснення індивідуального психолого-педагогічного супроводу дитини.

Основні завдання

Враховуючи підсумки освітньої діяльності за минулий навчальний рік педагогічний колектив закладу дошкільної освіти продовжує спрямовувати свою діяльність у наступному році на вирішення методичної теми: «Забезпечення якісної освіти дошкільників шляхом ефективного педагогічного впливу на розвиток компетентної особистості дитини в умовах нової української школи».

Завдання педагогічного колективу на літній оздоровчий період 2021 року:

1. Створення оптимальних умов для зміцнення здоров'я вихованців, збереження їх життя та подальшого формування життєвої компетенції, шляхом упровадження сучасних здоров'яформувальних та здоров'язбережувальних освітніх технологій.
2. Формування основи екологічної культури дошкільників під час ознайомлення із природою рідного краю.
3. Збагачування практичного досвіду дітей шляхом залучення їх до різних видів специфічної дитячої діяльності – ігрової, рухової, пізнавальної, художньої, комунікативно-мовленнєвої, пошуково-дослідницької, трудової та ін.

Завдання педагогічного колективу на літній оздоровчий період 2021 року:

- Створити умови для ефективного оздоровлення дітей влітку шляхом упровадження сучасних здоров'язбережувальних та здоров'яформувальних освітніх технологій.
- Продовження поглибленої роботи щодо впровадження наскрізного підходу «Навчання через гру».
- Формувати основи екологічної свідомості, навичок практичного життя, готовності до взаємодії з навколишнім світом.
- Сприяти психологізації батьків та педагогічних працівників з питань особливостей адаптаційного періоду дітей раннього та молодшого дошкільного віку.

Інноваційна діяльність

№ з /п	Інноваційна діяльність та новітні методики	Група
1	Шість цеглинок	Усі вікові групи
2	Мнемотехніка	Молодші групи №1, №2 - вихователь: Постоєнко О.О.
3	Інтегрована діяльність	Усі вікові групи
4	ТРВЗ	Усі вікові групи
5	«Театр фізичного виховання», методика В.Єфіменка	Середні групи №1, №2 -інструктор з фізичноо виховання: Новгородцева С.В.

6	Проектні технології	Групи старшого дошкільного віку – вихователі: Федоренко Л.М., Глущенко Л.В.
7	Коректурні таблиці	Середні групи №1, №2 – вихователь Покотило Л.С.
8	Спадщина С.Руссової	Група раннього віку - вихователь Поддяча Н.О.
9	Пошуково-дослідницька діяльність	Старша група №2 – вихователь Панченкол В.В.
10	Активне слухання музики за А.Штраус, «Хор рук»	Групи старшого дошкільного віку – музичний керівник: Прийма А.В.

Участь в освітніх проєктах.

Заклад продовжує бути учасником проєкту «Сприяння освіті» на виконання меморандуму про взаєморозуміння між Міністерством освіти і науки України та фондом The Lego Foundation (королівство Данія) в Україні.

Розділ 3. Програмно-методичне забезпечення освітньої діяльності

В освітньому процесі закладу реалізується зміст інваріантної та варіативної складової Базового компоненту дошкільної освіти за комплексними та парціальними програмами.

Інваріантна складова

Програми	Автор	Ким, коли затверджені	Вікова група
Комплексні програми			
«Я у Світі» Програма розвитку дитини від народження до шести років	За загальною науковою редакцією Кононко О.Л.	Лист МОН від 12.07.2019 року № 1/11-6326	Група раннього віку, групи молодшого дошкільного віку №1, №2
«Впевнений старт» Освітня програма для дітей старшого дошкільного віку.	Гавриш Н.В., Піроженко Т.О., Хартман О.Ю., Шевчук А.С., Рогозянський О.С	Лист МОН від 01.08..2017 року №1/11-7684	Групи старшого дошкільного віку №1, №2
«Впевнений старт» Освітня програма для дітей середнього дошкільного віку.	За загальною науковою редакцією Піроженко Т.О.	Лист ІМЗО від 27.05.2019 року №22.1/12-Г-292 Лист МОН від 12.07.2019 року №1/11-6327	Групи середнього дошкільного віку №1, №2

Парціальні освітні програми			
«Безмежний світ гри з LEGO» Програма розвитку дітей від 2 до 6 років і методичні рекомендації	Рома О.Ю., Борук О.П., Близнюк В.Ю., Гонгало В.Л., Косенко Ю.В.	Лист ІМЗО від 28.12.2015 року №2.1/12-Г-363	Всі вікову групи
«Україна - моя Батьківщина» Парціальна програма національно-патріотичного виховання дітей дошкільного віку	За наук. Ред Рейпольської О.Д. Авт.Каплуновська О.М., Кичата І.І., Палець Ю.М.	Лист ІМЗО від 25.03.2016 року №2.1/12-Г-85	Всі вікову групи
«Казкова фізкультура», Парціальна програма з фізичного виховання дітей раннього та дошкільного віку	Єфименко М.М.	Лист ІМЗО від 09.07.2019 року №22.1/12-Г-627	Групи середнього дошкільного віку №1, №2
«Про себе треба знати, про себе треба дбати» Парціальна програма з основ здоров'я та безпеки життєдіяльності дітей дошкільного віку	Лохвицька Л.В.	Лист ІМЗО від 04.12.2018 року №22.1/12-Г-1049	Всі вікову групи
«Дошкільнятам-освіта для сталого розвитку» Парціальна програма для закладів дошкільної освіти	Гавриш Н.В., Поветун О.М.	Лист ІМЗО від 12.02.2019 року №22.1/12-Г-46	Групи дошкільного віку
Варіантна складова			
«Дитяча хореографія» Програма хореографічної діяльності від 3-х до 7-ми років. Навчально-методичний посібник	Шевчук А.С.	Лист ІМЗО від 18.05.2020 року №22.1/12-Г-282	Групи середнього дошкільного віку №1, №2 Групи Старшого дошкільного віку №1, №2

			Прийма А.В. – керівник гуртків, музкерівнк
«Англійська мова для дітей дошкільного віку». Програма та методичні рекомендації	Кулікова І.А, Шкваріна Т.М. заг.ред. Низковська О.В.	Лист ПТЗО від 28.07.2015 року №14.1/12-Г-952	Групи молодшого дошкільного віку Постоєнко О.О. – керівники гуртків
«Шкіряний м'яч» Програма та методичні рекомендації з навчання дітей старшого дошкільного віку гри у футбол	Дроздюк В.І., Коваленко Г.М., Якименко Н.І.	Лист ІМЗО від 14.07.2020 року №22.1/12-Г-569	Групи старшого дошкільного віку Новгородцева С.В. – інструктор з фізичного виховання

Розділ 4. Інструменти забезпечення якості освіти

Кадрове забезпечення

Навчально-виховний процес здійснюють практичний психолог, два музичні керівники, інструктор з фізичного виховання, вихователь з образотворчого мистецтва, керівник гуртків та 13 вихователів вікових груп. З них мають повну вищу освіту - 20чол. За результатами атестації 8 чол. мають «вищу кваліфікаційну категорію», звання «вихователь - методист» - 1, «старший вихователь» - 2, 5 – «І кваліфікаційну категорію», 3 – «ІІ кваліфікаційну категорію».

Матеріально – технічне забезпечення освітньої діяльності

- музично-спортивна зала;
- кабінет психолога,
- студія зображувальної діяльності,
- куточок саду,
- куточок городу.

Предметно – просторове середовище

Відповідно до Примірного переліку ігрового та навчально – дидактичного обладнання для закладів дошкільної освіти, наказ МОН України від 19.12.2017р. № 1633 заклад забезпечений іграшками та навчально – ігровими посібниками на 84%. Предметно – розвивальне середовище відповідає сучасним вимогам. Дітям доступні всі функціональні елементи простору закладу, що спонукає їх до активної предметно – практичної діяльності прояву творчості, креативності. В групових кімнатах простір поділено на окремі

осередки, які пов'язані між собою. Наповнення осередків згідно з віковими особливостями дітей групи.

Розділ 5. Інструменти проведення моніторингу освітнього процесу

Мета моніторингу - виявлення стану реалізації завдань Базового компонента дошкільної освіти, стану організації освітнього процесу в ДНЗ.

Завдання моніторингу:

- виявити якість практичної реалізації завдань Базового компоненту дошкільної освіти та отримати об'єктивну інформацію про якість дошкільної освіти, а також прогнозувати її розвиток.
- дослідити рівень засвоєння програмового матеріалу дошкільниками відповідно до Базового компоненту дошкільної освіти та чинних програм, за якими працює ЗДО.
- провести порівняльний аналіз відповідності фактичних результатів освітньої діяльності ЗДО прикінцевій меті – вимогам Державних стандартів дошкільної освіти.
- визначити чинники, які сприяють покращенню виконання освітньої програми в ЗДО.
- надати рекомендації педагогам та батькам дошкільників стосовно визначення шляхів покращення якості дошкільної освіти, спираючись на результати моніторингу.

Терміни проведення

Моніторинг основних компетенцій дітей проводиться щоквартально:

- на початку навчального року (вересень) з метою визначення стартових можливостей дошкільників і постановки конкретних завдань на перспективу.
- у другому кварталі навчального року (переважно в грудні) з метою відстеження результатів освітнього процесу з дітьми на певному етапі – за півріччя.
- у кінці навчального року (переважно в травні) з метою підбиття підсумків життєдіяльності дошкільників за тривалий період, визначення рівня їх розвитку та виконання Базового компоненту дошкільної освіти та освітніх програм.

Інструментарієм для здійснення моніторингу є основні компетенції дітей, які визначені за показниками кожної освітньої лінії («Особистість дитини», «Дитина в соціумі», «Дитина у природньому довкіллі», «Дитина у світі культури», «Дитина в сенсорно – пізнавальному просторі», «Гра дитини», «Мовлення дитини»)

Розділ 6. Основні показники реалізації освітньої діяльності

Основні показники, що характеризують найістотніші сторони розвитку дитини напередодні вступу до школи.

Психофізіологічний розвиток:

- має зрілі мозкові структури та функції;

- характерною є відносна стабільність та рухливість нервової системи;
- проявляє достатню рухову активність;
- проявляє умілість рук, практичну вправність;
- здорова, не має хронічних хвороб;
- володіє основними гігієнічними навичками;
- знає свою статеву належність, усвідомлює її незмінність, розуміє, чим відрізняється від представників протилежної статі;
- володіє основами безпеки життєдіяльності;
- працездатна, втомлюється лише після чималого навантаження;
- користується як провідною правою/лівою рукою;
- не заїкається і не має інших невротичних проявів.

Інтелектуальний розвиток:

- володіє елементарною системою знань про основні предмети і явища навколишнього світу та саму себе, а також деякими простими поняттями;
- уміє концентрувати увагу, виконує вимогу за інструкцією дорослого;
- диференційовано сприймає різноманітну інформацію (візуальну, аудіальну, тактильну);
- здійснює елементарні операції аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення, класифікації;
- усвідомлює основні зв'язки між явищами;
- має розвинене логічне запам'ятовування - добре запам'ятовує і відтворює;
- встановлює логічну послідовність подій;
- відтворює зразок на вимогу;
- робить припущення, висуває гіпотези, виявляє елементи креативності;
- розрізняє звуки мовлення, співвідносить їх з буквами, синтезує звуки у слова; знаходить потрібні слова для вираження думки, використовує складні речення;
- диференціює числа, додає і віднімає у межах 10, визначає найпростіші зміни цифрових рядів;
- розрізняє реальне і уявне, зовнішнє і внутрішнє;
- знайома з деякими основами початкових наукових знань.

Мотиваційний розвиток:

- хоче йти до школи;
- вирізняється високою допитливістю — розвинена пізнавальна мотивація;
- може поступитися «хочу» заради «необхідно», відмовитися від бажаного на користь соціально важливого;
- має сформовану мотивацію досягнення, прагне досягти успіху;
- свідомо й відповідально ставиться до майбутнього шкільного життя;
- зацікавлено ставиться до спілкування з новими дорослими та однолітками;
- у соціально прийнятний спосіб самореалізовується, самостверджується;
- має сформовану первинну систему матеріальних і духовних потреб.

Емоційний розвиток:

- переживає глибоко, виражає почуття широко, яскраво;
- сприйнятлива, диференціює емоційно-смісловий характер зовнішніх впливів, чутлива до нього;
- знає основні емоції, особливості їх вираження мімікою, жестами, діями, тональністю голосу;
- адекватно виражає свої ставлення, настрої, стан;
- утримується від імпульсивних реакцій, негативних емоцій;
- чутлива до значущих людей, виявляє чуйність, намагається бути суголосною стану та настрою інших;
- оптимістично ставиться до проблем і складностей, має сформоване почуття гумору;
- володіє елементарною емоційною культурою, самовиражається у соціально прийнятний спосіб.

Розвиток вольової сфери:

- свідомо приймає та утримує мету, діє цілеспрямовано;
- концентрує увагу на завданні, певний час не відволікається;
- мобілізує себе на виконання завдання;
- розраховує на власні сили, розмірковує і поводить самостійно;
- звертається по допомогу лише в разі об'єктивної необхідності;
- конструктивно розв'язує проблеми, долає труднощі;
- доводить розпочате до кінця;
- може відстояти власну точку зору;
- визнає свої помилки;
- дотримується своїх обіцянок.

Соціальний розвиток:

- приймає соціальний статус школяра, усвідомлює його важливість;
- відкрита контактам, комунікабельна;
- прихильно, доброзичливо ставиться до рідних, знайомих, товаришів;
- уміє налагоджувати взаємодію, працювати в команді;
- узгоджує індивідуальні інтереси з груповими;
- реалізує основні моральні принципи, прагне дотримуватися в поведінці та діяльності соціальних норм і правил;
- намагається уникати конфліктів, мирно розв'язує спірні питання, може дійти згоди, домовитися;
- орієнтується у поведінці на вимогу дорослого та на совість як внутрішню етичну інстанцію;
- усвідомлює межі схвалюваної і соціально неприйнятної поведінки;
- володіє більш-менш адекватною самооцінкою;
- поважає себе та інших;
- має сформований абрис дитячого світогляду, елементарну систему ставлень

